

commission under Ukrainian World delegation" called for transmission to Ukraine not only cultural and historical memorials but also general cultural acquisitions of Russian Empire which were made by common labour of all nations.

There established that G. Pavlutskiy died on the 15th of March 1924 when he was 64 in Kiev. There characterized his latest work, which was dedicated to the investigation of history of Ukrainian ornament that was published in 1926. There defined the structure of the work: the author after general description of the early period of the Ukrainian ornament in a separate parts views "feral ornament", "geometrical ornament", "ornament of the Renaissance" and adds that the material finishes at the XVIII century.

There also viewed G. Pavlutskiy's contribution into the establishment and the development of the domestic art criticism. It is marked some interest not only for contemporary researches but also for all nationally oriented successors as a unique example of service to the concern of universal values.

Key words: Kiev university of St. Vladimir, Kiev handicraft society, Kiev society of artists, The society of Ukrainian figure of plastic arts, ukrainian ornament.

УДК 316.4+78.01+13.02

Бойко Зінаїда Василівна
аспірантка

МОВА ЯК КАНАЛ СМИСЛОВОЇ ДИФУЗІЇ У ДІАЛОЗІ КУЛЬТУР

У статті йдеться про роль мови в культурах народів. Взаємодія мови і культури – це проблема розуміння, тобто проблема ефективності культурного діалогу як по вертикалі (діахронії) – діалогу між культурами різних епох, так і по горизонталі (синхронії) – діалогу різних культур, що нині співіснують (Г.-Г. Гадамер)

Ключові слова: мови культур, ідентичність, проблема розуміння, класифікація мов культур, природні, штучні і вторинні мови, глобалізація культур, англійська мова як глобальна, діалог і конфлікт культур.

Актуальність статті полягає в дослідженні мови культури як універсальної форми осмислення реальності, в яку організуються уявлення, сприйняття, поняття, образи та інші подібні смислові конструкції (носії смислу), що існують або знову виникають. У монографії "Культурологія" (за ред. Н.Г. Багдасар'ян) "мовою культури в широкому смислі називаються ті засоби, знаки, форми, символи, тексти, що дозволяють людям вступати в комунікативні зв'язки один з одним, орієнтуватися в просторі культури" [5].

Внаслідок загострення геополітичної і суспільно-політичної ситуації у світі, по суті, відбуваються зміни типу культури. На думку Г.-Г. Гадамера, під впливом руйнації зв'язку часів завжди актуалізується проблема розуміння, яка "постає тоді, коли зазнають краху спроби встановити взаєморозуміння між регіонами, націями, блоками і поколіннями, коли виявляється відсутність спільної мови і звичні ключові поняття починають діяти як подразники, що лише зміцнюють і посилюють протилежності і напруження". Термін "розуміння" використовується у двох значеннях: як фактор інтелектуальний, пізнавальний і як співпереживання, почування [1, 320].

Отже, проблема мови і культури – це проблема розуміння, іншими словами, діалогу культур. Як справедливо зауважує С.Г. Тер-Мінасова, найскладніше в цій проблемі – переклад смислів однієї мови на іншу внаслідок того, що кожна з мов має безліч семантичних і граматичних особливостей. Невипадково в науці сформовано крайній погляд, згідно з яким смисли настільки специфічні для кожної культури, що взагалі не можуть бути адекватно перекладені з однієї мови на іншу. Погоджуючись з тим, що, дійсно, досить важко передати смисл, особливо, коли йдеться про унікальні твори культури, відзначимо, що є позитивні спроби виявити універсальні людські концепти і символи, що являють собою психічні феномени внутрішнього світу людської думки. На цьому наголошували ще Р. Декарт, Б. Паскаль, Г. Лейбніц, які називали елементарні смисли, що генетично передаються від покоління до покоління, "алфавітом людських думок". Опис значень, закодованих у мові, систематизація, аналіз цього алфавіту – одне з головних завдань лінгвістики і культурології [9].

Проблема мови і культури – це, на думку В. фон Гумбольдта, фундаментальна проблема не тільки науки, а й людського буття, тому що "через розмаїття мов для нас відкривається багатство світу і різноманітність того, що ми пізнаємо в ньому, і людське буття стає для нас ширшим, оскільки мови в чітких і дійових рисах дають нам різні способи мислення і сприйняття..., мови – це ієрогліфи, в котрі людина вміщує світ і свою уяву" [3, 185].

Як і в лінгвістиці, де існують різні класифікації мов, в культурології також постає проблема класифікації мов культури.

К. Леві-Строс вважав, що тотемізм був одним з перших видів символічної класифікації мов культур, коли зображення тварин і рослин використовувались як священні знаки племені. Відмінності між тваринами в рамках тотемізму склали природну модель для диференціації і класифікації різноманітних явищ як природного, так і соціального світу [6]. У названій вище монографії Н. Г. Багдасар'ян запропонована така класифікація мов культури, з якою ми частково погоджуємося:

– природні мови як основний і історичний засіб пізнання і комунікації (українська, англійська, вірменська, французька, грецька, латинська, арабська, китайська та ін.), що створюються народами, виникають і змінюються абсолютно закономірно і незалежно від волі людей, відповідно до історичних умов, що склалися. Для них характерні народження, розвиток і відмирання;

– штучні мови – це мови, як правило, науки і техніки, де значення фіксоване й існують суворі рамки їх використання (ідо, алгол, бейсік тощо). У людській практиці відомі й такі штучні мови (наприклад, есперанто, соль-ре-соль, волапюк тощо), що були створені як мови міжнародного спілкування. На нашу думку, суперечливою є думка, що до штучних мов відносяться також системи умовних сигналів, наприклад, азбуки Морзе і Брайля, дорожні знаки тощо;

– вторинні мови (вторинні моделюючі системи) – комунікативні структури, що надбудовуються над природно-мовним рівнем (міф, релігія, мистецтво) [5].

Розуміння класифікації мов культури є дуже важливим для використання ресурсів – природних, штучних або так званих вторинних мов – для соціальних потреб.

Уже Г.-Г. Гадамер, розглядаючи проблему співвідношення мови і філософії, наголошував, що ідея використання "чистої" штучної мови у вираженні філософської думки на шляхах логічного самоаналізу залишилася нереалізованою, оскільки при застосуванні штучних мов, яке має обмежений характер, необхідною ставала мова, на якій ми говоримо, тобто природна мова. А мова, на якій ми говоримо, влаштована так, що від неї, на загальне визнання, виходить постійна плутанина наших понять. Ще Бекон засуджував *idola fori* – забобони, причина яких криється у слововживанні, вважаючи їх перешкодою в дослідженнях і пізнанні [1]. Це стосується і культури. Жодна з природних мов не позбавлена плутанини понять, що приховується в них. Можна наголосити й на обмеженості використання мовних засобів штучних і, тим більше, вторинних мов. Як це проявляється в різних природних мовах як основного ресурсу розуміння культур, йтиметься нижче.

Поняття культура в III тисячолітті знаходиться в центрі уваги вчених і громадськості, адже людство розвивається шляхом розширення взаємозв'язку і взаємозалежності різних країн, народів та їхніх культур. У наш час поширена тенденція, пов'язана з поняттям глобалізація культур, що існує поряд з такими поняттями, як глобалізація англійської мови, глобалізація долара, тероризму, наркотиків тощо. Але провідною є інша тенденція – збереження культурної самобутності і рідної мови.

На думку С.Г. Тер-Мінасової, в контексті діалогу культур останнім часом спостерігається конфлікт культур [9]. Американський дослідник С. Хантингтон вважає, що наступна війна буде війною цивілізацій і культур. При цьому він досить критично висловився з приводу вестернізації (американізації) світу і використання англійської мови як загального засобу спілкування, прогнозує, що якщо через 500 років англійська мова стане єдиною у світі, то це буде найбільшою інтелектуальною катастрофою на нашій планеті [10].

Дійсно, сьогодні лише японська культура (в чистому вигляді) і, можливо, китайська, здатна конкурувати з американською. Одні вчені відзначають, що поступово весь світ змінюється на кшталт західної цивілізації, інші – заперечують сам термін "глобалізація" (цьому є підтвердження в падінні долара, послабленні тероризму тощо).

У контексті цих тенденцій світового розвитку стає надзвичайно важливим уміння визначати культурні особливості народів, щоб зрозуміти один одного.

Діапазон опору процесу злиття культур достатньо широкий: від пасивного неприйняття цінностей інших культур і мов до активної протидії їхньому поширенню й утвердженню. Достатньо згадати протидію мусульман у зв'язку з розміщенням карикатур пророка Мухаммеда в Данії і Франції. Так, у 2005 р. данське видання "lyllfnds-Posten" опублікувало 12 карикатур, на яких було зображено пророка Мохаммеда. Мусульманський світ був шокований, оскільки зображення тварин, людей, а тим більше Мохаммеда, заборонено ісламом, як і будь-які інші форми ідолопоклонства. У такий спосіб Західна Європа продемонструвала горезвісну свободу слова. Конфлікт набув глобального масштабу, і керівництво ЄС мусило вибачитися перед мусульманами за свої ЗМІ.

Отже, проблема діалогу культур останнім часом залишається в центрі особливої уваги вчених і громадськості, але його, скоріше, на думку С. Г. Тер-Мінасової, потрібно перевести в площину конфлікту культур: "Діалог культур – це евфемізм, або, правильніше і сучасніше, політкоректний варіант конфлікту культур – саме ця проблема і хвилює людство" [9, 13]. Насамперед це стосується багатонаціональних держав, серед яких є, безперечно, і Україна.

Д. Кристал, автор теорії глобальної англійської мови і книги "Англійська мова як глобальна", в праці "Смерть мовам" (2000 р.) наводить страшну картину статистики. Із приблизно 5000 існуючих на Землі мов 51 мова має лише одного носія (на час написання праці). Зі смертю цього єдиного носія мова і культура зникнуть. Але серед інших причин зникнення мов, зокрема, мала чисельність носіїв, – не найголовніша причина. Основними руйнівниками мов і культур є процеси глобалізації. Порівняно з Д. Кристалом, Р. Філіпсон висунув теорію так званого лінгвістичного імперіалізму, знаходячи в англійській мові імперський контекст, закладений її носіями. Його наслідком є механізми символічного придушення, заміни, виключення з соціальних процесів інших мов.

За даними Д. Кристала, на Землі кожні два тижні вмирає мова. Кристал вважає, що, залежно від розвитку процесів глобалізації, до кінця XXI століття зникнуть від 50% до 90% сучасних мов. При цьому потрібно мати на увазі, що на 96% мов говорить 4% населення Землі [4].

Смерть мови і культури під впливом глобальної мови – це крайній випадок, можлива перспектива майбутнього, але сьогодні головна небезпека – це нівелювання національних культур, перетворення їх у деякий усереднений загальнолюдський сурогат, позбавлений національних особливостей. Неувага до цих питань характерна для багатьох країн колишнього СРСР, в тому числі російської та української більшості, що загрожує виживанню малих народів України і Росії.

Не менш гостро ці проблеми стоять у США та інших країнах. Так, в Америці набирає силу негативна тенденція, пов'язана з відомою американською ідентичністю, виробленою в американському "плавильному котлі" за відомою національною формулою "E Pluribus Unum" (єдність з безлічі). Наслідком цього є виникнення так званих "кольорових" міст (Вашингтон, Маямі, Детройт), а також расово-етнічних груп з специфічною культурою, що значно відрізняються від американських стандартів. Це суттєво гальмує процеси асиміляції, приводить до зниження відсотку змішаних шлюбів. Американські експерти говорять про "повзучу окупацію" південних штатів США латиноамериканцями. Заміна "плавильного котла" на кольорову "мозаїку" не вирішила суперечностей американського суспільства. Більше того, неофіційно там була визнана двомовність – тобто можливість використовувати рідну мову емігрантами в навчанні й суспільно-політичному житті, у бізнесі. В таких умовах англійська мова стає не першою, а другою мовою. Велика кількість етнічних компактних груп підтримують тісні зв'язки зі своєю Батьківщиною і переносять споріднені зі своїми народами звичаї, традиції разом з формуванням соціального ставлення, високим рівнем нерівноправності й злочинності. До речі, більшість американців вважають, що саме вони становлять центр Землі, а Європа – це така собі "буркотлива стара". В свою чергу, саме в США не відбувся синтез європейських цінностей з культурною спадщиною корінних цивілізацій індіанців, і лише після варварського знищення більшості племен американці почали цікавитися їхньою культурою й традиціями.

Отже, донині невідомо, які багатонаціональні країни слід вважати зразком, еталоном у діалозі культур. Тому й не згасає у сучасників інтерес до проблеми діалогу культур, мрії про який, на думку вчених, є рішенням проблем міжкультурної комунікації [9].

Як вважає С.Г.Тер-Мінасова, діалог культур передбачає взаєморозуміння і взаємодію представників різних культур [9]. На відміну від примітивної, спрощеної думки Е. І. Пасова про нібито біологічну визначеність ксенофобії. Це також, на погляд Тойнбі, "не обмін товарами". На нашу думку, досить переконливим є розуміння механізму діалогу культур у Ю. М. Лотмана: "Діалог культур як обмін порціями інформації весь час змінює становище культур у відношенні однієї до іншої. Культура переходить від системи, що перш за все сприймає інформацію, до системи, що її передає. В свою чергу, культура, що сприймає, проходить низку етапів. Спочатку прийняті тексти "зберігають образ "чужих", посідають "вище ціннісне місце". "Чужа мова стає знаком приналежності до "культурної еліти", вищого достоїнства" [7, 199]. Потім відбувається безпосередній процес взаємної адаптації. "Далі нібито відбувається "перегортання", коли починають вважати, що дана культура проникла в істинний смисл поняття з іншої культури краще, ніж культурний носій" [7, 200].

Оскільки головним засобом спілкування і культур, і людей є мова, одним із свідчень діалогу як взаємодії культур є запозичення з інших мов [9]. Кількість і якість іншомовних слів і виразів дозволяють судити про масштаби діалогу культур. Сьогодні кількість американізмів майже в усіх мовах світу набула таких розмірів, що в лінгвістиці ввійшов у обіг термін агноніми, тобто слова не зрозумілі або погано зрозумілі народу, що їх запозичив: тюнінг, консалтинг, пілінг, сейшн, пірсинг, абгрейт, реліз, флайер, промоутер, порт-фоліо, кастинг і т.д. Через незрозумілість англійських запозичень часто викликають огиду й неприйняття. Кількість англійських слів в одній фразі іноді так "зашкалює", що глядач (слухач) уже нездатний адекватно сприймати інформацію, наприклад: Генеральний директор холдингової, консалтингової чи трастової компанії організовує тренінгові курси, наділяє бізнес-планами, складає лістинг котирувань відповідно до маржі, встановленої Нацбанком, укладає ф'ючерсні контракти...

Активізація іншомовної лексики в будь-якій мові зумовлює різного роду дискусії, особливо серед лінгвістів.

Мовний бар'єр важкий, але очевидний. Однак знання мови ще не гарантує радощів спілкування, адже відомий вислів: "Через 15 років вивчиш англійську і будеш говорити сам з собою". Для того щоб "говорити з іншими", легко й ефективно спілкуватися, потрібно подолати ще один бар'єр – культурний. Цей бар'єр, на відміну від мовного, невидимий і невідчутний [9].

Але й в одній нації, об'єднаної однією мовою, можуть спостерігатися значні відмінності культур. Простий приклад "локального" конфлікту в Україні: вихідця з Івано-Франківщини обурює те, як у Києві на Водохрестя деякі люди освячують біля церкви поряд з водою пляшки з горілкою, вином і т.д. На Прикарпатті глечики з водою прикрашають різними кольоровими стрічками, зеленню тощо: "Та це ж велике свято!". Такі приклади є демонстрацією конфліктів різних культурних світоглядів навіть у межах однієї країни.

На практиці ми лише свої уявлення вважаємо нормою і зазвичай "ходимо в чужий монастир зі своїм статутом". Очевидно, головною порадою з питання виховання толерантності до чужих культур є мудрий вислів: "про смаки не сперечаються". Ось як, наприклад, виглядає мовний приклад з питань оцінки зовнішності в різних культурах. "У тлумачному словнику "Ал-Мунд-жит" зафіксований фразеологізм fi-aduww al-azrag "заклятий" (букв. голубий ворог), якому дається таке пояснення: "заклятий ворог", тому що у більшості візантійців, з якими араби воювали, були блакитні очі, що й послужило причиною називати лютих ворогів "голубими" [9, 53].

Як зазначалося вище, культурний і мовний бар'єри тісно взаємопов'язані і знаходяться у безперервній взаємодії.

Культурні помилки, що провокують і супроводжують конфлікт культур, сприймаються набагато болючіше і викликають більш негативну реакцію, ніж мовні вади. Однак щодо носіїв своєї культури – звичайно ніякої поблажливості! Ті, хто володіє літературною мовою, не вибачають "неграмотність" вживання інших варіантів: суржику, діалектів, жаргонів тощо. Особливо це не прощається публічним особам. Чого варто чути з вуст високопосадовців: г[а]л[а]сувати замість голосувати, п[а]п[и]редник замість попередник, слідуючий замість наступний, це не є виключенням замість це не є винятком, приймати участь замість брати (взяти) участь тощо. Цікаво, що вимоги правильності культури мови й строгості поведінки керівників будь-якої держави одразу викликають насмішки і, відповідно, зниження їхнього престижу, наприклад Буш, Черномирдін і т.д.

Найголовнішою причиною міжкультурних конфліктів є мова. Дійсно, про що говорить російське прислів'я: снявши голову, по волосам не плачут?. Про тему вбивства. Про міцно сплячу людину говорять: спить як убитий або мертвим сном (тоді як англійська людина: спить як колода).

На жаль, кожна мова містить цілий арсенал засобів, що використовуються для розпалювання міжкультурних і міжнаціональних конфліктів. У цьому зв'язку окремими темами мовних досліджень, є зневажливі, негативні етноніми (хохли, москалі, жиди, китайози, япошки, фріци, "лягушатники", хачики тощо), міжнародні анекдоти і так звані етнічні анекдоти, в котрих висміюється якась одна національність: у французів – бельгійці, у англійців – шотландці, у росіян – чукчі. Наприклад, росіяни глузують над чукчами (на їхній погляд, нерозумними, примітивними). Порівняйте також ганебну назву "чурка" в Росії щодо вихідців із Середньої Азії.

Отже, мова і культура мають певні засоби, за допомогою яких вони створюють різного роду перепони, "воюють" з іншими мовами і культурами. Але мова і культура також охороняють своїх носіїв, будучи свого роду щитами, що рятують народи від втрати національної самобутності. Це особливо важливо в умовах створення так званого "Глобального Села" Мак-Люєна.

Як і будь-яке суспільне явище, глобалізація має свої "за" і "проти". І якщо про глобальну культуру можна говорити, як про віддалену перспективу людства, то глобальна мова – більш-менш дійсний факт.

Безперечно, сьогодні на роль глобальної мови впевнено претендує англійська мова. Вона використовується як офіційна або як одна з офіційних більш ніж у 70 країнах. Понад двох третин усіх вчених пишуть англійською мовою і три чверті світової пошти створюється цією мовою. Приблизно 80 % інформації, що міститься в електронних базах усього світу, сьогодні представлено англійською, яка є рідною мовою понад 350 млн людей, не враховуючи приблизно 2 млрд "English users", які потенційно володіють англійською мовою. На нашу думку, нав'язування як єдиної цивілізаційної моделі, так і мови, згубно для існування і еволюції людства. Діалог культур і вірувань може вільно і творчо відбуватися лише за умови поваги до чужої релігійної, культурної, мовної ідентичності.

Отже, мова культури – це спосіб її збереження й передачі культури від покоління до покоління. Фундаментальний смисл мови культури в тому, що розуміння світу, який ми можемо пізнати, починаючи від поглядів Гумбольдта, Сепіра, Уорфа та інших, залежить від діапазону знання мов, що дозволяють цей світ сприймати, вийти за межі власної культури.

Література

1. Гадамер Г.-Г. Актуальность прекрасного / Г.-Г. Гадамер. – М.: Искусство, 1991. – 368 с.
2. Грушевицкая Т. Г. Основы межкультурной коммуникации / Т.Г. Грушевицкая, В.Д. Попков, А.П. Садохин. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 352 с.
3. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры / В. фон Гумбольдт. – М.: Прогресс, 1985. – 448 с.
4. Кристал Д. Английский язык как глобальный / Д. Кристал. – Весь мир, 2001. – 240 с.
5. Культурология: Учеб. для студентов техн. вузов. – 3-е изд., испр. и допол. – М.: Высш. шк., 2001. – 511 с.
6. Леви-Строс К. Первобытное мышление / К. Леви-Строс. – М.: Республика, 1994. – 384 с.
7. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров / Ю.М. Лотман. – М.: Языки русской культуры, 1996. – 464 с.
8. Мионов В. В. Философия и метаморфозы культуры / В.В. Мионов. – М.: Современные тетради, 2005. – 424 с.
9. Тер-Минасова С. Г. Война и мир языков и культур / С.Г. Тер-Минасова. – М.: Слово/Slovo, 2008 – 334 с.
10. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. – М.: ООО "Издательство АСТ", 2003. – 603 с.

References

1. Gadamer G.-G. Aktual'nost' prekrasnogo / G.-G. Gadamer. – M.: Iskusstvo, 1991. – 368 s.
2. Grushevitskaya T. G. Osnovy mezhkul'turnoy kommunikatsii / T.G. Grushevitskaya, V.D. Popkov, A.P. Sadokhin. – M.: YuNITI-DANA, 2002. – 352 s.
3. Gumbol'dt V. fon. Yazyk i filosofiya kul'tury / V. fon Gumbol'dt. – M.: Progress, 1985. – 448 s.
4. Kristal D. Angliyskiy yazyk kak global'nyy / D. Kristal. – Ves' mir, 2001. – 240 s.
5. Kul'turologiya: Ucheb. dlya studentov tekhn. vuzov. – 3-e izd., ispr. i dopol. – M.: Vyssh. shk., 2001. – 511 s.
6. Levi-Stros K. Pervobytnoe myshlenie / K. Levi-Stros. – M.: Respublika, 1994. – 384 s.

7. Lotman Yu. M. Vnutri myslyashchikh mirov / Yu.M. Lotman. – M.: Yazyki russkoy kul'tury, 1996. – 464 s.
8. Mironov V. V. Filosofiya i metamorfozy kul'tury / V.V. Mironov. – M.: Sovremennye tetradi, 2005. – 424 s.
9. Ter-Minasova S. G. Voyna i mir yazykov i kul'tur / S.G. Ter-Minasova. – M.: Slovo/Slovo, 2008 – 334 s.
10. Khantington S. Stolknovenie tsivilizatsiy / S. Khantington. – M.: OOO "Izdatel'stvo AST", 2003. – 603 s.

Бойко З. В.

Язык как канал смысловой диффузии в диалоге культур

В статье исследуется роль языка в культурах народов. Взаимодействие языка и культуры – это проблема понимания, т.е. проблема культурного диалога как по вертикали (диахронии) – диалога между культурами разных эпох, так и по горизонтали (синхронии) – диалога различных современных сосуществующих культур (Г.-Г. Гадамер).

Ключевые слова: языки культур, идентичность, проблема понимания, классификация языков культур, естественные, искусственные и вторичные языки, глобализация культур, английский язык как глобальный, диалог и конфликт культур.

Boiko Z.

It as a certain semantic interaction in the dialogue of cultures

The topicality of the problem lies in studying the language of the culture as a universal form of understanding reality, which combines ideas, perceptions, images, and other semantic structures. Profound changes, occurring in the acute geopolitical situation, the contradictions in all spheres of human life, lead, in fact, to a change in the type of the culture. It is therefore important to identify ways of preserving the identity of cultures and languages.

The problem of the language and the culture was studied by eminent philosophers-rationalists R. Descartes, B. Pascal, G. Leibniz, who called "basic meanings", that are genetically passed down from generation to generation, as an "alphabet of human thoughts". Description of meanings encoded in a language, classification, analysis of this alphabet is one of the main tasks of linguistics and cultural studies. Great German philosopher, linguist and cultural scientist W. von Humboldt stressed that this is a fundamental problem not only for science but also for the human existence. He also emphasized that through a variety of languages we discover the wealth of the world, human existence becomes broader for us and that any language is a hieroglyph that contains world and imagination of a human being.

The main problem of the language and the culture is the problem of understanding, the problem of effectiveness of the dialogue between cultures of different epochs (diachronic aspect), as well as the dialogue between contemporary cultures (synchronic aspect). Bridge, that links cultures, is a language. The biggest difficulty of the problem of understanding lies in the translation of meanings from one language into another. It is connected with the fact that every language has a plurality of semantic and grammatical differences.

Nowadays crisis of the educational idea of progress makes people look for other meanings. This search leads to the culture, the values of which cannot be learned without having a system of its languages. The language of the culture synthesizes various cultural aspects of life – social, cultural and historical, psychological, aesthetic, etc. In order to transform a life event into a cultural phenomenon, it should be transformed into the text. Understanding the language of the culture and mastering it give us freedom, ability of assessment and self-estimation, show us ways of including human being into cultural context, help to understand our place in the culture and be aware of the complex and dynamic structures of the society.

The problem of classification of languages of cultures is also the focus of scientists. Unlike purely linguistic classification of languages which is mostly represented by genealogical and typological classifications, classification of languages of cultures consists of two types: 1) natural languages (English, Ukrainian, Russian, Persian, etc.) and 2) artificial languages (Ido, Volapük, Esperanto, Sol-re-sol, BASIC, etc). Of course, language of the culture is the natural language, serving all areas of human activity, including culture. And it is so despite the fact that the linguistic units of any natural language can cause a confusion of notions, as was claimed by G.-G. Gadamer (although it concerned philosophy). The main reason is prejudice, the cause of which lies in the use of words. As for culture studies, there are also problems related to misunderstanding of meanings that exist in other cultures.

Nowadays the notion "globalization of cultures" that exists side by side with such concepts as globalization of English, dollar, terrorism, drugs globalization, etc, is rather widespread. But the major one is another trend – preservation of cultural identity and native language.

In the context of the dialogue between cultures recently there has been a conflict of cultures. American researcher S. Huntington believes that the next war will be a war of civilizations and cultures. He also criticizes Westernization of the world and the usage of English as a global language, predicting that if in 500 years English becomes the only language in the world, it will be the greatest intellectual catastrophe of our planet.

In light of these trends of the world development it is getting critical to identify cultural differences of peoples in order to understand each other, to achieve mutual recognition. The process of cultural interaction, leading to unification, causes desire of some people of cultural self-assertion and preservation of their cultural values, their language. A large number of people show their categorical rejection of cultural changes taking place in the world under the influence of globalization. They set the impermeability of own "ego" and exaggerated sense of pride for their national identity against the process of opening cultural boundaries.

The scale of resistance to the merge of cultures is quite wide: from passive rejection of the values of other cultures and languages up to active action against their spread and establishment. Therefore, we are witnesses and contemporaries of many ethnic and religious conflicts, resurgence of nationalism and fundamentalist movements.

Unfortunately, every language conceals an arsenal of means, inciting inter-ethnic conflicts.

Key words: languages of the cultures, identity, fundamentality of the problem, the problem of understanding, classification of the languages of the cultures, natural and artificial languages, English as the global language, dialogue and conflict of the cultures.